

Раковська І., старший викладач
Стеценко К., студентка II курсу

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БОУЛІНГУ ЯК ПЕРСПЕКТИВНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО ВИДУ СПОРТУ

Анотація. Стаття присвячена історичному аналізу розвитку і проведення змагань з боулінгу в програмі Всесвітніх ігор; перспектив боулінгу, як олімпійського виду спорту. Проведено аналіз розвитку даного виду спорту, визначено шляхи розвитку боулінгу в світі і в Україні.

Ключові слова: боулінг, гра в кеглі, Всесвітні ігри, розвиток боулінгу в світі і в Україні.

Актуальність: Останнім часом в світі популяризується велика кількість старих видів спорту. Серед них боулінг-спортивна гра, що підвищує настрій, поліпшує вправність і координацію рухів, неперевершено формує розвинений окомір, вміння відразу визначати дистанцію до об'єкта і траєкторію руху кулі. Адже від того, як, в яку точку і з якою силою ви вдарите, залежить ваша перемога. Це, в свою чергу, розвиває прагнення до першості, прорахунку ситуації з метою отримати виграш.

В останні роки боулінг для нас став не просто грою, а по-справжньому чудовою діяльністю для мільйонів людей в усьому світі, активним відпочинком і способом життя. Зараз в нього з задоволенням грають і старий, і малий, так як простота правил гри в боулінг – це одне з основних складових успіху цієї гри, яка бореться протягом багатьох років за потрапляння на Олімпійські ігри [1, 8].

В Україні дослідження, які стосуються неолімпійських видів спорту з точки зору професіоналізації, відображені в роботах В. Платонова, С. Гуськова, Н. Долбишевої, Е. Імаса. Аналіз спеціальної літератури дає підстави стверджувати про актуальність дослідження даної теми і збільшення інтересу до проблем розвитку боулінгу в світі і в Україні, а так само введення його в програму Олімпійських ігор [2, 4, 7].

Мета дослідження – визначити тенденції розвитку боулінгу в програмі Всесвітніх ігор і включення в програму Олімпійських ігор.

Для досягнення мети були поставлені такі **завдання дослідження:**

1. Вивчити особливості розвитку боулінгу на основі даних науково-методичної літератури та інтернет-ресурсів.
2. Виявити динаміку розвитку боулінгу в світі.
3. Проаналізувати чинники, що впливають на включення боулінгу в програму Олімпійських ігор.
4. Визначити напрями подальшого розвитку боулінгу в Україні.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури та Інтернет-ресурсів

Об'єкт дослідження - боулінг в програмі Всесвітніх ігор.

Боулінг - це гра в кулі, де головною метою є збити виставлені в певному порядку кеглі, пускаючи кулю по безбортовій доріжці. Кожна партія в боулінг складається з 10 етапів – фреймів. Кожен гравець під час чергового фрейма може кидати кулю двічі. Залежно від кількості збитих кеглів, їх комбінації, гравець заробляє очки.

Найпоширенішими комбінаціями збитих кеглів є: страйк (strike) – 10 збитих кеглів першим кидком у фреймі, спєа (spare) – 10 збитих кеглів в сумі за обидва кидки у фреймі, спліт (split) – після кидка кулі у фреймі стояти залишаються кеглі, що не стоять один біля одного.

Археологи стверджують, що перші кеглі і кулі були знайдені на території сучасного Єгипту. Перші згадки про боулінг з'явилися вже сім тисяч років тому. Кажуть, навіть, що стародавні полінезійці грали в боулінг на доріжках такої ж довжини, як і ми сьогодні - 18,228 метра. А в III і IV столітті нашої ери в Німеччині боулінг був частиною релігійної церемонії. Якщо хто-небудь промахувався або збивав мало кеглів, то його вважали великим грішником. Спочатку число кеглів в грі дорівнювало дев'яти. В XIX столітті з'явилися перші закони про боулінг, коли він почав набирати популярність і популярність в США. Були не тільки впорядковані правила самої гри, а й з'явилася десята кегля. А в 1895 році був заснований Американський Конгрес боулінгу, в 1916 році відбувся перший Жіночий Міжнародний Конгрес боулінгу [1,3,8].

У 1952 році в Гамбурзі була створена Всесвітня федерація боулінгу (FIQ) з метою розвитку і захисту інтересів спортсменів-любителів боулінгу в усьому світі, а також для зміцнення міжнародних зв'язків. Зараз в FIQ входить більше 140 національних федерацій з усіх континентів. Нараховуючи понад 100 мільйонів гравців, 10 мільйонів спортсменів і 250000 доріжок для боулінгу, FIQ є однією з найбільших і найбільш організованих спортивних федерацій в світі.

У США налічується близько 8000 боулінг-центрів і 140000 доріжок. Найбільший в світі сучасний боулінг центр знаходиться в Японії і має 141 доріжку.

Основні завдання FIQ: сприяння розвитку боулінгу в усьому світі; сприяння олімпійському руху; розробка та затвердження єдиних правил гри в боулінг в усьому світі; докладання зусиль по включенню боулінгу в число олімпійських видів спорту [5,6].

У 1979 році FIQ отримала визнання Міжнародного Олімпійського Комітету, як організація, що розвиває боулінг на міжнародному рівні.

Є два різновиди боулінгу: десяти (Bowling Tenpin) – і дев'ятикегельний (Bowling Ninepin). По кожному з видів проводяться чемпіонати серед чоловіків і жінок, як командні, так і індивідуальні. Найбільше міжнародне змагання з боулінгу - Кубок світу Qubica AMF. Генеральний секретар Всесвітньої асоціації боулінгу (WTBA) Крістер Джонссон вважає цей вид

спорту прогресивним і перспективним для введення в програму Олімпійських ігор: «Боулери дуже наполегливо займаються, щоб розвинути свої здібності і вміння. У США ми проводимо професійний курс для топ-боулерів з усього світу, яких можна вважати справжніми професіонали. Кількість федерацій, географічна поширеність гри, високий рівень організації чемпіонатів для професіоналів і для любителів - все це у нас є і в перспективі вплине на результат, щоб його включили в Олімпійські ігри, але, на жаль не вистачає уваги телебачення».

Спортивна складова боулінгу представлена міжнародними, національними та регіональними федераціями боулінгу, під патронажем яких проводяться змагання самого різного рівня. Таким чином, вмале поєднання спортивної та дозвільної складових боулінгу дозволяють значно підвищити економічну ефективність боулінгу як бізнесу.

Існує багато причин такого успіху, але найбільш важливими є: відносно невисока вартість екіпіровки; високий темп і захоплююче дію гри; відмінний спосіб підтримувати форму і тренуватися; можливість добре провести час з друзями.

З появою професійного обладнання, боулінг як спорт і розвага з тріумфом повернувся в Європу, завоював розвинені країни Азії, Латинської Америки. Зараз провідні європейські школи боулінгу знаходяться в Фінляндії, Швеції, Данії, Німеччини та Англії.

У 1981 р вперше були проведені міжнародні комплексні змагання з неолімпійських видів спорту – Всесвітні ігри. Серед передумов їх виникнення можна виділити: збільшення кількості видів спорту; прагнення федерацій просунути свій вид спорту в програми міжнародних комплексних змагань; обмеження програми Олімпійських ігор [2,5].

У програму Всесвітніх ігор з 1981 року були включені види спорту на точність, які займають особливе місце не тільки в програмі Всесвітніх ігор, але і системі спорту в цілому. Це обумовлено високими вимогами, що пред'являються до спортсменів, які спеціалізуються в даних видах спорту, а саме: висока мобілізація функціональних систем організму, координація рухів, зосередженість уваги і загальна напруженість нервової системи. У програму Всесвітніх ігор в різний час входили такі види спорту на точність: більярдний спорт, болспорт, кастинг, стрільба з лука по мішенях і боулінг, який до цього дня є одним з основних видів в програмі даних змагань.

Україна – член Всесвітньої Федерації боулінгу. Популяризацією та розвитком цього виду спорту в нашій країні займається Всеукраїнська Федерація спортивного боулінгу (ВФСБ), заснована в 1999 році і з цього часу її члени брали участь практично у всіх міжнародних турнірах. У 2004 році приймала Європейський золотий кубок, а в 2007 – 1 Європейські ігри

Основні цілі і завдання ВФСБ: визначення рівня майстерності спортсменів, виявлення найсильніших і перспективних боулерів, популяризація боулінгу в регіонах України; підвищення рівня майстерності

спортсменів та любителів; стимулювання розвитку масовості і зростання спортивних результатів, залучення молоді до занять боулінгом і підвищення популярності боулінгу як виду спорту серед дітей (школярі, студенти) і дорослих, залучення більшого числа любителів до регулярних занять боулінгом і спортивного руху в регіонах України; збільшений е кількості спортивних, аматорських груп і команд з боулінгу; створення інформаційної бази персональних спортивних досягнень спортсменів для проведення різних змагань зі спортивного боулінгу.

Сьогодні члени ВФСБ завоювали 1 бронзову медаль на Кубку світу Qubica AMF, 8 європейських золотих, 3 європейських срібних і 4 європейських бронзових медалей [6]

Збірна команда України з боулінгу увійшла в 8-ку найсильніших команд Європи, що брали участь у Всесвітніх іграх – 2013, (Колумбія), 2017 (Польща).

6 квітня 2013 року в Україні вперше відзначали «Міжнародний день спорту заради розвитку та миру», який був заснований Генеральною Асамблеєю ООН. Спеціально до цього свята Спортивний комітет України приурочив церемонію нагородження спортсменів-неолімпійців за підсумками 2013 року «Зірки спортивного року».

Зірка спортивного боулінгу, яка поставила «золоту крапку» в останній день Всесвітніх ігор 2013р. в колумбійському Калі Даша Ковальова була номінована на звання «Сенсація року». Перемога українки на Всесвітніх іграх виявилася досить несподіваною для всіх, включаючи саму 18-річну чемпіонку і її суперницю, легендарну американку Келлі Кулик, володарку дев'яти титулів в професійному боулінгу і першу жінку, зуміла стати переможцем турніру PBA (Professional Bowlers Association).

Успішне просування талановитої українки почалося 23 квітня 2011 року, коли Даша у важкій боротьбі виборола для України дві золоті медалі на юнацькому чемпіонаті Європи в Мюнхені. Єдина ЗМС України з боулінгу, нагороджена орденом Княгині Ольги 3-го ступеня, міжнародний Стаффер «Brunswick», почесний Стаффер «ABC-Brooklyn». Чемпіонка Всесвітніх ігор, рекордсменка Європи, 4-х кратна ЧЄ (U19), володар і бронзовий призер Кубка Європи, переможниця жіночого ЧЄ, володарка Кубка європейських чемпіонів. Багаторазова чемпіонка та володар Кубка України.

На XI Всесвітніх іграх (Польща) Даша увійшла в четвірку найсильніших спортсменок планети. Такі спортивні показники вперше досягнуто в історії боулінгу України.

Шлях до успіху складався більш ніж вдало-це реальна підтримка, хороший адміністративний ресурс і фінансовий внесок в успіх Дар'ї на міжнародному рівні. В даний час Дарина закінчила Уічітський університет в штаті Канзас (США) по спеціальності графічний дизайн.

Без всякого сумніву – головними талісманами в кар'єрі спортсменки є мама – Заслужений тренер України, Заслужений працівник фізичної

культури і спорту, головний тренер жіночої збірної України Оксана Фанигіна і тато, головний менеджер команди збірної України Сергій Ковальов. Батьки Даші випускники ДДІФКіС, Оксана – майстер спорту з морського багатоборства, кандидат наук з фізичної культури і спорту, в Києві захищала дисертацію і працювала 10 років викладачем фізичного виховання в університеті, пізніше стала ліцензованим тренером Європейської федерації боулінгу, а Сергій майстер спорту зі спортивного п'ятиборства, працював викладачем в ДДІФКіС на кафедрі плавання. Це справжня команда, і найкраща система підтримки і розвитку майстерності.

Висновки. Основними чинниками розвитку боулінгу можна вважати збільшення уваги та зацікавленість населення до даного виду спорту та нового засобу активного відпочинку для різних верств населення. Завдяки телебаченню та Інтернету він став більш масовим і видовищним. Неодноразові спроби введення боулінгу в програму Олімпійських ігор підтримують зацікавленість спонсорів та інвестицій, що впливає на розвиток нових проектів. Поява нових боулінг-центрів, розвиток дитячо-юнацьких клубів з боулінгу, проведенні майстер-класів провідними професійними спортсменами у всіх країнах світу дає змогу стверджувати, що філософія і принципи боулінгу відповідають ідеалам олімпійського руху і він зможе отримати повноправне членство в олімпійській хартії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грязнов, М. (2008). «Bowling по-русски». *Технологии Развлечений*, 280с.
2. Долбишева, Н.Г. (2012). «Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі». *Монографія*, Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 258 с.
3. Муллен, М. (2002). «Азбука боулінг». *Изд-во Астрель*, 284 с.
4. Неолімпійський спорт: *навч.-наочн. посібник для студ. ВНЗ фіз. вих. і спорту* [Є. В. Імас, С. Ф. Матвеев, О. В. Борисова, І. О. Когут та ін.] – К.: НУФВСУ, Олимпийская литература, 2015, 202 с.
5. Офіційний сайт Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.theworldgames.org/the-world-games/>
6. Офіційний сайт Всеукраїнської федерації спортивного боулінгу [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://bowling.com.ua/>
7. Профессиональный спорт: *Учебник для студентов высших учебных заведений физ. воспитания и спорта* [Подобшей ред. С.И. Гуськова, В.Н. Платонова]. К.: Олимпийская литература, 2000. 392 с.
8. Трибис, Е., Бурлуцкая, Е., Землянская, И. (2005). «Большая книга бильярда и боулинга». *Москва: изд-во «Вече»*, 400 с.